

KVALITETSDEKLARATION

Land- och vattenarealer

Ämnesområde

Miljö

Statistikområde

Markanvändning

Produktkod

MI0802

Referenstid

2025-01-01

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	5
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Bortfall	8
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	9
3 Aktualitet och punktlighet	9
3.1 Framställningstid	9
3.2 Frekvens	9
3.3 Punktlighet	9
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	10
5.1 Jämförbarhet över tid	10
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	11
5.3 Sam användbarhet i övrigt	11
5.4 Numerisk överensstämmelse	11
Allmänna uppgifter	11
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	11
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	11
C Bevarande och gallring	12
D Uppgiftsskyldighet	12
E EU-reglering och internationell rapportering	12
F Historik	12
G Kontaktuppgifter	13

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Statistiken för land- och vattenarealer används som underlag i flera statistiska analyser, bland annat i beräkning av befolkningstäthet. Uppdaterade arealer på kommun-, läns- och riksnivå är viktiga för att den efterföljande statistiken ska vara relevant.

Arealer och förhållanden mellan land och vatten är inte beständiga över tid. Det som påverkar strandlinjen är bland annat människans ingrepp, landhöjning och erosion. Förändring i statistiken beror både på verkliga förändringar och på bättre kvalitet i indata.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken syftar till att ge basinformation om land- och vattenarealer fördelat på olika regionala indelningar. Vatten delas upp i inlandsvatten, de fyra stora sjöarna (Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren) samt havsvatten.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken efterfrågas på flera nivåer i samhället, i de fall det finns behov av statistik över Sveriges land- och vattenarealer på olika regionala nivåer. Huvudanvändarna av statistiken är:

- SCB:
  - För beräkning av befolkningstäthet
  - För beräkning av andelar för andra delar inom statistikområdet Markanvändning, till exempel andel tätortsmark.
  - För redovisningen *Kommuner i siffror*¹
  - Lokal ekonomisk analys (LEA)
- Rådet för främjande av kommunala analyser: Kommun- och landstingsdatabasen (KOLADA)

1.2 Statistikens innehåll

Undersökningen ska mäta den totala arealen för Sverige, samt för landdytor, inlandsvatten, Sveriges fyra största sjöar (Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren) och havsvatten inom Sveriges gränser. Arealerna redovisas för kommuner, län och hela riket. Demografiska statistikområden (DeSO) och regionala statistikområden (RegSO) redovisas endast med landareal och totalareal.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är den statistik som efterfrågas av statistikens användare. Det är arealer för allt land och vatten inom Sveriges territoriella gräns, fördelat på olika regionala nivåer och olika typer av vatten.

¹ [Kommuner i siffror \(scb.se\)](https://www.scb.se/kommuner-i-siffror)

Målpopulationen är den population som används i den statistiska undersökningen. Det är arealer för land och vatten inom Sveriges territoriella gräns, med referensdatum 2025-01-01.

Intresse- och målpopulation stämmer väl överens, eftersom undersökningen avser att mäta arealer för allt land- och vatten inom Sveriges territoriella gräns. En skillnad kan vara att statistiken inte omfattar Sveriges ekonomiska zon (EEZ). EEZ omfattas dock inte av SCB:s statistikansvar. SCB har inte heller märkt av en påtaglig efterfrågan på den statistiken.

Statistiken avser att belysa följande övergripande parametrar/målobjekt:

- Areal land
- Areal inlandsvatten exklusive de fyra stora sjöarna
- Areal havsvatten
- Arealen för de fyra stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmarén
- Total areal

Observationsobjekt i mätningarna är ytor för land- och vattenområden, som erhålls efter bearbetningar av geodatafilen mark Sverige från Lantmäteriets data "Topografi 10 Nedladdning vektor". Ytorna kombineras med Lantmäteriets detaljerade data över kommungränser, liksom även RegSO och DeSO-gränser för regional fördelning av statistiken.

Målobjekt för landarealer är ytor inom Sveriges riks- och territorialvattengräns som inte är vatten. I observationsobjekten för landarealen ingår vattendrag som inte presenteras som ytor i Lantmäteriets data, vilket generellt är vattenytor som är sex meter eller smalare, samt mindre vattensamlingar upp till max några tiotal kvadratmeter stora.

Målobjekt för inlandsvatten exklusive de fyra stora sjöarna, är samtliga vattenförekomster som inte är någon av de stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmarén. Observationsobjekt är ytor i ovanstående registerdata med den typen av vatten. I observationsobjekten ingår allt vatten som är bredare än sex meter, samt vatten större än några tiotal kvadratmeter.

Målobjekt för de stora sjöarna är Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmarén. Observationsobjekt är ytor i ovanstående registerdata som representerar dessa sjöar.

I målobjekt för havsvatten ingår allt svenskt territorialvatten som inte är inlandsvatten. Sveriges omgivande hav utgörs av Västerhavet och Östersjön, med tillhörande kust- och skärgårdsområden². Observationsobjekt för hav är vattenytor mellan Sveriges kustlinje och territorialvattengräns. Med kust avses generellt landsträckan utmed hav eller större insjö. Med strandlinje avses generellt gränslinje mellan land och vatten. Sjöar och vattendrag på havsöar ingår inte i havsvattnet, utan räknas som inlandsvatten.

Observationsobjekt sammanfaller väl med målobjekt, enligt ovanstående beskrivningar.

² www.smhi.se

1.2.2 Variabler

Målvariabler är arealen för land, inlandsvatten exklusive de fyra stora sjöarna, havsvatten samt arealen för de fyra stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren.

Statistiken innehåller de variabler som är av intresse för användarna. Således sammanfaller intressevariablerna med målvariablerna. SCB har mottagit enstaka önskemål om statistik över areal för ekonomisk zon (EEZ) och distrikt. Användarnas intresse av fler variabler uppfattas dock som så litet att det inte kan motivera prioriteringar gentemot andra variabler.

Under senare år har behovet av redovisning på lägre regional nivå ökat. Från 2023 redovisas därför landareal och totalareal för de detaljerade regiontyperna DeSO och RegSO.

1.2.3 Statistiska mått

Central målstorhet i undersökningen är areal, redovisad i kvadratkilometer och hektar, med två decimaler.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Variabeln *arealtyp* innehåller följande värden:

- landareal
- inlandsvatten exklusive de fyra stora sjöarna
- de fyra stora sjöarna
- havsvatten
- totalt

Regional redovisning görs efter riket, län och kommun, DeSO och RegSO. För DeSO och RegSO redovisas inte vattenarealer.

1.2.5 Referenstider

Redovisningen avser tidpunkten 2025-01-01.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten bedöms som god. De register som ligger till grund för statistiken uppdateras och revideras kontinuerligt. Statistiken redovisas inte med osäkerhetsintervall.

Det här är en registerbaserad totalundersökning. Urvals- och skattningsfel förekommer därför inte. Arealen beräknas inom de polygoner (ytor) som är inlagda i grundregistren, med skala 1:10 000. Skalan leder till att mindre detaljer i ytor försvinner, vilket påverkar statistikens kvalitet. Men fränsett den aspekten, bedöms den verkliga arealen för målpopulationen fångas väl.

Över tid har statistikens kvalitet och tillförlitlighet ökat. Det beror både på bättre indata och säkrare mätmetoder på SCB. En utförlig beskrivning av statistikens förändring över tid finns i avsnitt 5.1 *Jämförbarhet över tid*.

Den senast publicerade statistiken bygger på indata med en noggrannhet som motsvarar kartskala 1:10 000. Data är heltäckande och dokumenterade av dataproducent Lantmäteriet. På SCB dokumenteras mätning och beräkning i

skript och i text. Både indata och färdiga statistiska värden granskas innan publicering.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken bygger på bearbetningar av Lantmäteriets topo10 Sverige Mark samt geodata över regionala indelningar (detaljerade kommungränser, samt RegSO och DeSO).

Den största osäkerhetskällan bedöms vara att indata från Lantmäteriet kan innehålla felaktigheter. För att minimera osäkerheten görs både slumpmässig och systematisk granskning av indata.

Den andra osäkerhetskällan är fel som kan uppstå i SCB:s bearbetning av registerdata. I och med användningen av programvaran FME, har stora delar av bearbetningen kunnat automatiseras och därmed har risken för bearbetningsfel minskat. Programvaran möjliggör även en detaljerad dokumentation av bearbetningen, i form av skript.

En mindre risk för felaktigheter skulle kunna uppkomma om programvaran skulle innehåller buggar eller att programvaran inte kan utföra beräkningar med tillräckligt hög precision. Mot denna bakgrund används enbart FME som är en stabil programvara vilket gör att den risken är väldigt liten för programvarufel. Nya versioner av FME testas alltid av SCB innan de används i produktion.

Sammantaget håller undersökningen god kvalitet, eftersom den bygger på totalregister med god kvalitet, i kombination med automatiserad och väl dokumenterad bearbetning.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken, eftersom urval inte görs.

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningen för målpopulationen är god. Målpopulationen för undersökningen med referensdatum 2025-01-01 är arealer för land och vatten inom Sveriges territoriella gräns, med samma referensdatum som statistiken. Det är även ram och rampopulation för undersökningen. Hela Sveriges territorium finns i indata till statistiken. Det finns därmed inga täckningsbrister i undersökningen, vad avser den totala realen.

Risk för över- eller undertäckning kan generellt förekomma i geodata, på grund av brister i noggrannheten för koordinater. Det kan påverka fördelningen av arealer mellan de olika målobjekten. För den här undersökningens del beror kvaliteten på detaljrikedomen i indata, där kartskalan är en viktig faktor. Till exempel räknas vattendrag smalare än sex meter som land, eftersom Lantmäteriet satt det som gräns för kartering som ytoobjekt i geodata. Det kan leda till en undertäckning för målobjektet "inlandsvatten exklusive de fyra största sjöarna".

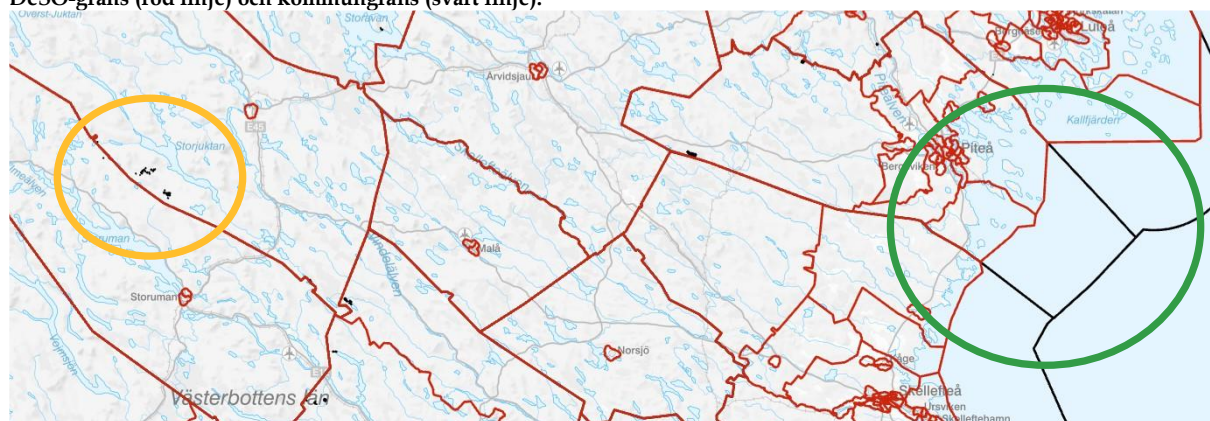
Kartskalan kan även leda till att öar inte fångas, om de är för små för att synas i skala 1:10 000. Det kan leda till en undertäckning av målobjekt "landareal". Problemen anses dock ha en liten påverkan på statistiken, eftersom det rör sig om så små ytor.

Rimlighet i statistikvärden bedöms mot tidigare referensår inom produkten. De avvikelser som har förekommit tidigare, har kunnat förklaras med kvalitetshöjningar av bearbetningsmetod och indata.

DeSO och RegSO ska följa de administrativa gränserna för kommuner, men några betydande undantag förekommer, vilket påverkar arealstatistiken för DeSO och RegSO. Följande undantag förekommer:

- Havsarealer och obefolkade öar i det yttre havsbandet ingår inte i områdena, eftersom DeSO och RegSO är avgränsade för att ringa in befolkade landområden. Det innebär att totala arealer för län, kommuner och riket inte stämmer överens med de totala och summerade arealerna för DeSO och RegSO.
- Kommunenklaver, det vill säga mindre fastighetsytor som omges av en annan kommun, har lämnats utanför avgränsningen av DeSO och RegSO. En enklav räknas som en del av den kommun som omsluter enklaven, i statistiken över DeSO och RegSO. I statistiken över kommuner och län, räknas enklaverna till den kommun som de är registrerade på.
- Vad gäller DeSO och RegSO så finns en eftersläpning i anpassningar till förändringar av kommungränser, på grund av intermittent uppdatering av områdesgränser. Eventuella förändringar efter 2018-01-01, saknas i datamängden med detta referensdatum.

Figur 1. Enklaver (gul cirkel) och havsområden (grön cirkel) som inte ingår i DeSO-avgränsningen. DeSO-gräns (röd linje) och kommungräns (svart linje).

Källa: SCB, bakgrundskarta ©Lantmäteriet

2.2.3 Mätning

Kvaliteten på mätningarna är beroende av kvaliteten på indata. De indata som används i undersökningen är av god kvalitet.

Bearbetningar görs med hjälp av GIS-programvaran FME. Det finns en liten risk för fel vid handhavande under bearbetningen. I och med att hela framtagandet har automatiserats, har risken minskat jämfört med tidigare referensår.

Mätfel kan uppstå om det finns en skillnad mellan uppmätt värde och sant värde. Statistiken bygger endast på register. Den övergripande bedömningen är att risken för mätfel är liten, både i bearbetningen och i uppdateringen av information. De fel som kan uppstå är både av karaktären systematiska och slumpmässiga.

Vattenarealer påverkas av naturliga förändringar över tid. Sjö- och havsarealen är beroende av faktorer som landhöjning och erosion. Igenväxning, indämningar och markexploatering förekommer. Det finns även exempel på anlagt vatten i samband med nybyggnation, för dagvattenrening eller restaurering av våtmarker. Måttillfället kan därför vara avgörande för statistikens utfall. Vattennivåns fluktuationer under året beaktas inte.

Förbättrad inmätning av riksgräns och bestämning av territorialvattengräns kan också påverka arealerna.

I vissa fall kan det vid bearbetningar och sammanslagningar av geodata uppstå så kallade "slivers". Det är felaktigheter i karteringen, där små extra områden uppstår vid sammanslagning av data. Dock är storleken på dessa mycket små och påverkar inte statistiken.

2.2.4 Bortfall

Statistiken bygger på uppgifter från totalregister. Svartsbortfall saknas därför i denna undersökning. Saknade värden kan förekomma, orsakade av kvalitetsbrister i indata, enligt tidigare beskrivningar. Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Något egentligt bortfall förekommer inte. Hela Sveriges kartlagda territorium omfattas.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetning sker genom körning av skript som konstruerats i programvaran FME. Det finns inga kända brister i bearbetningen.

2.2.6 Modellantaganden

Från och med 2025 beräknas arealerna med en kartesisk (även kallad ortogonal) metod i FME. Tidigare användes sfärisk beräkningsmetod i MapInfo Pro. Det uppstod en del frågetecken om hur bra programvaran kan utföra beräkningar enligt den sfäriska metoden. Hur programmet gör dessa beräkningar är proprietär kunskap. Det har framkommit att dessa beräkningar inte verkar vara anpassade för att göras i projektionen Sweref 99TM. SCB har rådgjort med geodesiexperter på Lantmäteriet i frågan om val av sfärisk eller kartesisk beräkning. SCB har därefter beslutat att beräkningarna av arealer ska göras med kartesisk metod från och med 2025. Bidragande till beslutet var även att våra grannländer använder en kartesisk beräkningsmetod. Ytterligare bidragande till beslutet är att programvaran MapInfo är på väg att fasa ut i SCB:s produktion. Metodbytet leder till en ökning av arealerna med ca 0,58 procent för riket, jämfört med 2024 års siffror.

I indata saknas uppgifter om vattenytor smalare än sex meter. Därmed görs modellantagandet att vattenytor som är mindre än sex meter breda räknas som land. Vattenytor som är mer än sex meter breda räknas som

inlandsvatten. Ytan mellan havsstrandlinjen och territorialvattengränsen räknas som havsvatten.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstid är ett mått på aktualitet för data. Det avser tiden från referenstidpunkt till publicering av data. För 2025 års statistik var framställningstiden knappt 3 månader, från referenstidpunkten 2025-01-01 till publiceringen 2025-02-21.

3.2 Frekvens

Det är årlig periodicitet för målstorheternas referenstid, undersökningens uppgiftsinsamling och statistikens redovisning.

3.3 Punktlighet

Punktligheten är god. Statistiken redovisas i enlighet med planerad redovisning i publiceringskalendern för Sveriges officiella statistik (SOS) på SCB:s webbplats, <https://www.scb.se/hitta-statistik/publiceringskalendern/>. Redovisning sker årligen i slutet av februari.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Redovisning görs i SCB: interaktiva webbverktyg Statistikdatabasen. För 2012 års landarealer finns även publikationen MI 65 SM 1201 Land- och vattenarealer 1 januari 2012, www.scb.se/mi0802.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

All tillgänglig statistik publiceras på SCB:s webbplats. För frågor och specialbearbetningar, kontakta SCB. Se kontaktuppgifter på sista sidan.

4.3 Presentation

Statistiken publiceras i en tabell i Statistikdatabasen, där statistiken bildar en tidsserie från 2012. Äldre statistik, som har beräknats med andra metoder, finns presenterade i två separata tabeller i Statistikdatabasen. De äldsta uppgifterna avser 1992.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i dokumentet *Statistikens framställning*. Statistikens kvalitet beskrivs i kvalitetsdeklarationen (detta dokument). Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/MI0802, under rubriken *Dokumentation*.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Det förekommer kontinuerligt mindre justeringar av arealer mellan län och kommuner, i samband med fastighetsbyten och rättning av geodata. Den senaste större förändringen av regionala indelningar var Heby kommuns byte från Västmanlands län till Uppsala län, den 1 januari 2007. Mer information om regionala indelningar och förändringar finns i SCB:s system REGINA³.

SCB:s statistik över land- och vattenarealer redovisas i tre separata tabeller i Statistikdatabasen. Uppdelningen beror på större förändringar i statistiken, vid de tidpunkter där tabellerna startar och slutar. Jämförelser mellan tabellerna ska göras med försiktighet.

Den tabell som nu uppdateras årligen har startår 2012. Statistiken är jämförbar från startåret till de senaste uppgifterna med vissa mindre förbehåll. Mindre förändringar i både indata och beräkningsmetoder förekommer, men i stora drag anses statistiken vara jämförbar och hålla en likartad kvalitet över alla år. Förändringar för respektive år redovisas i kvalitetsdeklarationer för dessa år. Här följer en redovisning av förändringar i statistiken för 2025:

En mer omfattande förändring av produktionsprocessen för land- och vattenarealer genomfördes i och med framtagandet av 2025 års siffror.

Förändringen syftar till att effektivisera produktionen och ta bort onödiga manuella moment. Vidare syftar förändringen till att öka kvalitén. Tidigare användes FME, MapInfo och MSQl i produktionsprocessen. Produktionen var även uppdelad i en mängd olika skript. Från 2025 behövs bara ett FME-skript för land och vattenarealer på kommun, län och rike, samt ett för DeSO och ett för RegSO. Efter att ha rådgjort med geodesiexperter på Lantmäteriet beslutade SCB att använda kartesisk mätning från 2025. Vidare används inte längre hydrografi i nätverk som datakälla för land och vattenarealer. Istället används Topografi 10 Sverige Mark. Förbättringar i kvalitet på Lantmäteriet har möjliggjort denna automatisering.

Förändringarna i produktion och metod från 2025 får följande implikationer

- Totalarealen ökar med ca 0,58 procent för riket jämfört med 2024
- Produktionsprocessen går avsevärt fortare och risken för fel minskar i och med automatiseringen.
- Bättre uppdaterad data eftersom det är möjligt att använda en ny markfil från Topografi 10 varje år. Tidigare kunde nya land och vattenpolygoner inte hämtas hem varje år från Lantmäteriet eftersom det var nödvändigt att göra en mängd tidsödande manuella bearbetningar.
- Ytorna för de fyra stora sjöarna är något förändrad jämfört med 2024 eftersom uppgifterna för deras utbredning tas direkt från Topografi 10. Tidigare gjordes vissa manuella justeringar.

Sammantaget leder dessa förändringar framför allt till ökad effektivitet och bättre kvalitet.

³ [REGINA - Uttagssystemet för regionala indelningar \(scb.se\)](https://scb.se/uttagssystemet-for-regionala-indelningar)

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Mätningarna för land- och vattenarealer görs enligt samma metod för riket, län och kommuner. Alla arealer är därför fullt jämförbara för dessa indelningar och ytterligare aggregeringar. Till exempel kan kommuner summeras till SKR:s kommungrupper.

Arealuppgifterna för DeSO och RegSO ska inte summeras till andra regionala indelningar, till exempel kommuner och län. Se avsnitt 5.4 *Numerisk överensstämmelse*.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Undersökningen är lämplig att användas i andra statistikprodukter där statistik över land- och vattenarealer behövs, exempelvis vid beräkning av befolkningstäthet.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Summering av arealer mellan de regionala indelningarna riket, län och kommun överensstämmer inte exakt, på grund av avrundning av decimalvärden.

Den sammanlagda arealen för DeSO respektive RegSO stämmer inte överens med arealen för hela det svenska territoriet, eller för kommuner och län. Det beror på att gränserna för DeSO och RegSO inte helt överensstämmer med gränserna för kommuner och län. Till exempel sträcker sig inte DeSO och RegSO ända ut till territorialvattengräns i hav. Öar i havsbandet, som saknar befolkning, ingår inte alltid i DeSO och RegSO. Det ger en något mindre landareal och en kraftig minskning av totalarealen, jämfört med statistik för kommun, län och riket. Den summerade landarealen för DeSO och RegSO är 0,2 promille mindre än hela rikets landareal. Se även avsnitt 2.2.2 *Ramtäckning*.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

SCB:s statistik inom denna produkt ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För den gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslag ([2009:400](#)). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen ([1998:204](#)). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken.

C Bevarande och gallring

Ingen direktinsamling av data görs till denna undersökning. Statistiken bygger primärt på register upprättade hos andra myndigheter. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för SCB:s del.

Ett exemplar av samtliga trycksaker och elektroniska publikationer levereras till Kungliga biblioteket i form av pliktexemplar.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Ingen EU-reglering gäller.

F Historik

Lantmäteriet försåg tidigare SCB med arealuppgifter och gjorde ommätningar enligt en rullande plan. Denna verksamhet upphörde i början av 1980-talet. Därefter fortsatte SCB att registrera arealöverflyttningar över församlings- och kommungräns, som inrapporterats från fastighetsregistermyndigheterna/ lantmäterimyndigheterna. Förändringar i arealer och delningar eller sammanslagningar av kommuner och församlingar, registrerades årligen från 1952 till 1996 i SCB:s Kommun- och församlingsregister. Från och med 1997 registrerade inte SCB arealförändringar för församlingar, utan enbart för kommuner.

Arealuppgifterna blev med tiden ett resultat av mångåriga förändringsjusteringar av grunduppgifter som hade sitt ursprung från tidigt 1980-tal eller tidigare. En kontroll av kvaliteten hos dessa uppgifter ansågs angelägen 2003. Digitala vatten- och församlingsgränser från Lantmäteriet, samt användning av digitala kartor och GIS, förbättrade förutsättningarna för noggrannare beräkningar av land- och vattenarealer. Den första redovisningen av sådana beräkningar utfördes på SCB 2003 och avsåg förhållandena den 1 januari 2000. Årliga arealredovisningar till och med 2011, hade sin utgångspunkt i dessa nya arealuppgifter.

2011 fick SCB tillgång till en mängd nya geodata via samverkansavtalet Geodatasamverkan. Där ingick information från Lantmäteriet, om drygt 4,2 miljoner ytbildade fastigheter i skala 1:10 000, med separat information om bland annat vattenytor. Det här ledde till en omfattande genomgång av data och metod för statistiken och ett brott i tidsserien mellan 2011 och 2012.

2015 gjordes en ny metodförändring av arealuppgifterna, som ledde till en metod där årliga uppdateringar av arealuppgift gjordes med hjälp av aviseringar om arealförändringar.

Från och med 2019 har graden av automatisering ökat, vilket har gjort att tidsåtgången för statistikproduktionen har minskat och kvalitén ökat. Det har möjliggjorts bl.a. genom en förbättrad kvalitet i Lantmäteriets geodata. Lantmäteriets Hydrografi i nätverk användes som indatakälla.

2023 beräknades och redovisades uppgifter för DeSO och RegSO för första gången.

Från den 1 januari 2024 användes nya geodata indata från Lantmäteriets Hydrografi i nätverk för beräkning av land och vattenarealer. Dessa laddades ner och bearbetades under hösten 2023. SCB noterar följande skillnader i Lantmäteriets data jämfört med tidigare år.

- Tydligare kartering av strandlinje, vid vass och sandvegetation, framförallt vid de fyra stora sjöarna.
- Gränsen för vad som klassas som hav och inlandsvatten har ändrats vid några flodmynningar.
- Det har tillkommit en del mindre sjöar, som kan vara anlagda dammar, våtmarker o.s.v.
- Vissa kuststäder har fått en förändrad strandlinje, framförallt p.g.a. utfyllnad i hamnområden.

I och med framtagandet av 2025 års statistik genomfördes flera förändringar i produktionen, i syfte att effektivisera arbetet och förbättra kvaliteten. Den tidigare användningen av flera programvaror övergick till endast tre skript i programvaran FME. Den tidigare sfäriska beräkningen av arealer, övergick till en kartesisk (plan) beräkningsmetod. Till sist användes inte längre "Hydrografi i nätverk" som datakälla. Istället användes "Topografi 10 Nedladdning vektor, Sverige Mark".

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	SCB
Kontaktinformation	Esbjörn Pettersson
E-post	mark.vatten.gis@scb.se
Telefon	010-479 00 00 (växel)